

Remiss av betänkandet Migrationsärenden vid utlandsmyndigheterna (SOU 2017:14)

Svenska institutet (SI) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Migrationsärenden vid utlandsmyndigheterna* (Ju2018/02960/SIM).

SI inriktar sin verksamhet på områden där Sverige och svenska kompetenser, erfarenheter och synsätt är relevanta och efterfrågade utomlands. Vi skapar intresse och förtroende för Sverige genom att bygga långsiktiga relationer med omvärlden, och genom att främja samarbete och samverkan mellan länder och individer i viktiga frågor för Sverige som jämställdhet, innovation, demokrati samt klimat och miljö.

SI har begränsat remissvaret till de förslag och delar i utredningen som har störst relevans för myndighetens uppdrag. Vi har valt att kommentera utredningens huvudförslag.

Kapitel 9.3 Förslag

Utredningens förslag: Migrationsverket ansvarar för att bemanna migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna. Detta bör framgå av förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket.

SI *instämmer* i utredningens förslag.

SI:s kommentar

För att bidra till kunskapsuppbyggnad, utveckling och stärkt kompetens i samarbetsländerna inom svenskt utvecklingssamarbete utlyser SI, på regeringens uppdrag, stipendier till studenter för att genomgå högskoleutbildning på avancerad nivå i Sverige. Målet är att identifiera personer med stor potential att bidra till en hållbar global utveckling samt att möjliggöra att dessa personer får ökad kunskap och möjlighet att ingå i internationella nätverk. Stipendier är ett effektivt verktyg för att nå målen för flera av de utgiftsområden som SI finansieras av.

En ytterligare uppgift för SI är att marknadsföra svensk högre utbildning. Fokus ligger på att öka intresset från betalande tredjelandsstudenter för studier i Sverige. Det innebär att studenter

bekostar både studieavgifter och levnadsomkostnader själva.

Vi lever i en tid där konkurrensen om globala talanger blir tuffare för var dag. Sverige behöver därför göra sitt yttersta för att stärka intresset och förtroende för Sverige som studiedestination. Det är en förutsättning för att kunna främja Sverige och svensk attraktionskraft på ett effektivt och framgångsrikt sätt. Migrationsverkets verksamhet är viktig för universitets och högskolors internationalisering och i förlängningen också för bilden av Sverige som studiedestination.

I utredningen redogörs för den problematik med försenad handläggning av uppehållstillstånd för studenter som SI, lärosäten och utlandsmyndigheterna länge har lyft fram. Problem som var särskilt påtagliga inför höstterminen 2016.

Vi vet att långsam handläggning gjort att många studenter fått sväva i okunnighet om beslut alltför länge. Som en konsekvens har studenter tackat nej och valt att studera i andra länder än Sverige. I SI:s fall har de tomma stipendieplatserna gjort att Sverige förlorat möjligheten att knyta band med de bästa talangerna som berörda OECD/DAC-länder har att erbjuda. Man har valt andra länder när den svenska handläggningen dröjt. Därmed har Sverige också missat chansen att bygga relationer med viktiga framtida beslutsfattare och företagsledare.

Utlandsmyndigheterna lyfter ofta fram att avslag på utländska studenters ansökningar på grund av lång handläggningstid rimmar illa med regeringens ambitioner att främja studentutbytet och utöka talangattraktionen till Sverige, och att detta skadar Sveriges trovärdighet. Konsekvenserna för den enskilde studenten är naturligtvis stora, man går miste om ett enastående tillfälle till kompetensuppbyggnad – men även den negativa påverkan på bilden av Sverige som ett icke-välkommande land måste tas på allvar. Detta är naturligtvis en förlust för alla parter.

Alla led i internationella studenters förberedelser för studier i Sverige behöver fungera effektivt och smidigt. I detta är frågor kring visering och uppehållstillstånd för studier centrala. Att låta Migrationsverket ta över huvudansvaret för migrationsärendena vid utlandsmyndigheterna skulle förhoppningsvis leda till större effektivitet i processen och i förlängningen förkorta handläggningstiderna för uppehållstillstånd för studier. Det skulle i sin tur förstås vara positivt för den enskilde studenten.

Annika Rembe
Generaldirektör